

ژئوتوپ‌ها و نقش آن در توسعه صنعت گردشگری (مطالعه موردی: معدن دره زنجیر و دستکند فراشاه-یزد)

محمدحسین رامشت^۱، مه‌ری اذانی^۲، مصطفی نذری^۳

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان

^۲ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی توریسم دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

چکیده

ژئوتوریسم، گردشگری آگاهانه در طبیعت است که با هدف تماشا و شناخت پدیده‌ها و فرآیندهای زمین شناختی و آموختن نحوه شکل‌گیری و سیر تکاملی آن‌ها صورت می‌گیرد. توجه به جاذبه‌های طبیعی و ژئوتوریستی در جهت معرفی هرچه بیشتر و بهتر آن‌ها می‌تواند سبب گرایش گردشگران به ویژه زمین گردشگران و طبیعت گردان جهت دیدار، تفریح و استراحت در طبیعت از یک سو و حفظ ارزش‌های زیبایی شناختی و محیط طبیعی این آثار از سوی دیگر شود. هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثرات ژئوتوریسم بر توسعه صنعت گردشگری است. پژوهش حاضر از نظر روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی از نظر ماهیت، از نوع پژوهش‌های کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها، کتابخانه‌ای و میدانی است. جامعه آماری تحقیق را دهستان پیشکوه با مرکزیت روستای اسلامیه به خاطر قرار گرفتن اثر دستکند و معدن روی و سرب دره زنجیر تشکیل می‌دهد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، انحراف معیار و میانگین) و آمار استنباطی (آزمون کروسکال والیس، آزمون T تک نمونه‌ای، آزمون آنوا) استفاده شده است. نتایج توصیفی تحقیق نشان می‌دهد که اثر دستکند فراشاه و معدن دره زنجیر از جمله با اهمیت‌ترین نقاط قوت دهستان پیشکوه در جذب گردشگر می‌باشند که توانسته‌اند باعث جذب گردشگر و به تبع آن توسعه اقتصادی و هویت زایی اجتماعی در منطقه گردند. نتایج آزمون آماری کروسکال والیس و آنوا نشان می‌دهد که به علت نزدیکی این دو سایت به شهر یزد و تفت، این دو اثر توانسته‌اند به عنوان مکملی برای سایت‌های گردشگری یزد و تفت عمل کنند. نتایج آزمون T تک نمونه‌ای نشان می‌دهد که اثر دستکند روستای اسلامیه و معدن سرب و روی دره زنجیر توانسته‌اند بر مؤلفه‌هایی همچون خود اتکایی، انسجام و حفظ فرهنگ محلی، اقتدار و اصالت فرهنگی و تاریخی که از مؤلفه‌های هویت زایی اجتماعی محسوب می‌گردند تأثیر مثبت گذارند.

واژه‌های کلیدی: ژئوتوپ، گردشگری پایدار، اقتصاد، هویت زایی، دستکند، دره زنجیر

مطالعات جغرافیا، عمران و مدیریت شهری

دوره ۶، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹، صفحات ۱۴۲-۱۲۴